

մայ Արքունեաց այս միջամտութեան և տիրապետութեան ոգւոյն հակառակ կ'ընել են և մանաւանդ հիմայ Հոռմայ Արքունեաց ժամանակաւոր իշխանութիւնը զազարեալ ըլլալուն համար ամեն քրիստոնեայ Տէրութիւնը հաճեալ հաւանեալ և գոհ եղած են. վասն զի վերջացաւ և գրեթէ ոչնչացաւ Հոռմայ Արքունեաց տիրապետութեան այն ոգին, որ կրօնքի պատրուակաւ աղգաց և բոլոր քրիստոնէութեան մէջ յարատեւ երկպառակութիւն և անհանգստութիւն կը պատճառէր, և լծերէս ալ տակաւին պատճառելու կը ջանայ. Խօսքերս այնպիսի եղելութեանց վրայ հիմնեալ են, որ ոչ զք կրնայ ուրանալ. վասն զի վերջին տարուան զեպքերը և յեղափոխութիւնները աչքերնուս առջեւ են:

Հոռմայ Արքունիքը զիսնալով որ միջամտութեամբ իր տիրապետութեան ոգին Արեւմուտքի մէջ առաջ չի պիտի կարենայ տանիլ, իր զիտողութիւնը Արեւելքի վրայ դարձուց, և իր դործըր առաջ տանելու համար իրեն մասնակից կամակից և կոյր դործիք գտաւ Կեր. Հասունը, որուն ինչ ըլլալը ամենուն յայտնի է. Այս տեղեկութիւնները համառօտաբար նշանակելէն յետոյ, վերի հարցմունքին պատասխանը այս է. Հոռմէն նուիրակ գալուն բուն պատճառը Հոռմայ Արքունեաց Արեւելքի վրայ տիրապետութեան ոգի դործածելն է. Բայց զիսնայ Հոռմայ Արքունիքը, որ իր տիրապետութեան ոգին Արեւմուտքի մէջ առաջ չերթալով, Արեւելքի մէջ բոլորովին պիտի տկարանայ և ոչնչանայ:

Հոռմայ Արքունիքը Արեւելոց համար չի յանդգնի անարգաբար Խռռռ անունը արտաբերելու. Մեր քաջայայտ Ռեքնակալին վարչութեամբը Օսմանեան Տէրութեան մէջ այնպիսի պաշտօնատէրներ կան, որ բնաւ չեն լծողուր որ մէկ օտար մը ազգաց օրինաց և իրաւանց զէմ բռնարարութիւն բնէ. Կիտնա Հոռմայ Արքունիքը որ նոյն իսկ մեր ազգայնոց մէջ այնպիսի արի, աստուածասէր, ազգասէր և քաջանուն իշխաններ, և աւանդապահ, զիտուն և առաքինի եկեղեցականներ կան, որ իրենց անպարտելի միութեամբը և անխնայ փութածանութեամբը ազգային ներքին և արտաքին լծնամիները յաղթահարելով և նուաճելով՝ ազգային իրաւունք և արտօնութիւնքը, մէկ խօսքով՝ ազգութիւնը ամբողջ պիտի պահեն, և իրենց յաջորդաց և որդոց լիակատար պիտի աւանդեն, և յետագայից ալ փառք և պարծանք պատճառելով անմահ յիշատակաց արժանի պիտի ըլլան:

Ազգայինը, յիշեցէք որ Հոռմէն երկրորդ նուիրակի մը գալը Հոռմայ Արքունեաց պարտութեան և անարգութեան նշան է. Հոռմայ Արքունեաց տիրապետութեան ոգին չէ լծէ Հոռմայ համար յաղթութիւն, այլ նուաճումն պատճառեց, և յաղթութիւն, որ նուաճումն Իրաւանց պաշտպանը միշտ պիտի պատճառէ. Իրաւանց պաշտպանը Աստուած է, և Ազգութեան պաշտպանութիւնը

լծէ Աստուծոյ և լծէ մարդկանց առջեւ մեծ առաքինութիւն և արդարութիւն է. Հոռմայ Արքունիքը Հասունին ձեռքով մեր ազգային արգարացի իրաւունքը յափշտակելու յանդգնեցաւ, և իր կարծեցեալ իրաւունքներէն և ժամանակաւոր իշխանութեանէն զրկուեցաւ:

Ազգայինը, Հոռմէն եկող նուիրակին բռնիք որ Հոռմայ Արքունիքը իր կարծեցեալ իրաւունքը չի կորսնցնելու համար աշխարհ անցում բրաւ, և արիւնհեղութեանց ալ պատճառ եղաւ. Խնչպէս հիմայ, Խնչ համարձակութեամբ և կը յանդգնի մեր ազգային և բոլոր Արեւելեան իրաւունքները յափշտակելու և ջնջելու. Ազգայինը, իրեն բռնիք որ Հայոց Ազգը իր քրիստոնէութիւնը արիւն լծալիցով ստացաւ, քրիստոնէութեամբը ազգութիւնը պահեց ազգային իրաւանց պաշտպանութեամբ համար Հայաստանի դաշտերը ազգային անմեղ արեամբք ներկուեցան. ազգութեան ոգւով և Հաւատքին զօրութեամբ քիւրաւոր Մարտիրոսներ և Վկաներ պսակուեցան և փառաւորուեցան. մեր եմք և միշտ պիտի ըլլանք մեր Աստուածասէր և Ազգասէր Հարց հարգատ զաւակներ. անոնց ազգութեան արիւնք մեր երակներուն մէջ ջերմ և եռանդուն է. անոնց աներկիւղ առաքինութիւնը, խորհրդոց և մտաց հաստատութիւնը, միարանութեան և միութեան յարատեւութիւնը, մէկ խօսքով՝ ազգային իրաւանց և ազգութեան պաշտպանութեամբ համար մեզի աւանդած փառաւոր օրինակը և արիական քաջալիրութիւնը մեր մտքին և սրտին մէջ անջնջելի է. Աստուածսիրութեամբ ճշմարիտ Աստուծոյ լծողիկէ քրիստոնեայ ըլլալով, և Ազգասիրութեամբ Հայոց ազգին փառքը և շքերտութիւնը աւելցնելով խորտակներ օտարաց և լծնամեաց յարձակմունքը և անիրաւ յափշտակութիւնը. յաղթներ դժուարութեանց, վայելքներ և յետագայի վայելիկ տանք մեր արիւնքեան և յաղթութեան ազնիւ պտուղներն ու արդիւնքը, և անմահ յիշատակաց արժանի ըլլանք:

Մարտի 17, 1965, Մարտի 16

ՊԱՀՏՕՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՍԻՍԻՒՆ

ՅՕՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՍԻՆՕԳԻ

Մարտ. 17: — Պարոն Յովհաննէս Ստեփաննոսեանց կարգեցաւ երեցփոխ Ս. Տաճարին Լըմիաճնի: